

STN	Systemy manažérstva bezpečnosti potravín Návod na používanie normy ISO 22000: 2005	STN ISO 22004 56 0302
------------	---	---

Food safety management systems. Guidance on the application of ISO 22000: 2005

Systèmes de management de la sécurité des denrées alimentaires. Recommandations pour l'application de l' ISO 22000: 2005

Managementsysteme für die Lebensmittelsicherheit. Hinweise für die Anwendung von ISO 22000: 2005

Táto norma obsahuje slovenskú verziu ISO 22004: 2014.

This standard includes the Slovak version of ISO 22004: 2014.

Nahradenie predchádzajúcich noriem

Táto norma nahrádza STN P ISO/TS 22004 z januára 2007 v celom rozsahu.

122442

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, 2016

Podľa zákona č. 264/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov sa môžu slovenské technické normy rozmnožovať a rozširovať iba so súhlasom Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR.

Národný predhovor

Táto norma obsahuje päť národných poznámok.

Normatívne referenčné dokumenty

Nasledujúce dokumenty, celé alebo ich časti, sú v tomto dokumente normatívnymi odkazmi a sú nevyhnutné pri jeho používaní. Pri datovaných odkazoch sa použije len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa použije najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane všetkých zmien).

ISO 22000: 2005 zavedená v STN EN ISO 22000: 2006 Systémy manažérstva bezpečnosti potravín. Požiadavky na organizácie potravinárskeho reťazca (ISO 22000: 2005) (56 0301)

Vypracovanie normy

Spracovateľ: Potravinokonzult, Bratislava, IČO 32075642, Ing. Jozef Kerekréty

Technická komisia: TK 78 Poľnohospodárske produkty a potravinárske výrobky

Systémy manažérstva bezpečnosti potravín
Návod na používanie normy ISO 22000: 2005

ISO 22004
 Prvé vydanie
 2014-09-01

ICS 67.040

Obsah

	strana
Predhovor	5
0 Úvod	6
1 Predmet normy	9
2 Normatívne odkazy	9
3 Termíny a definície	9
4 Všeobecná časť (kapitola 7 normy ISO 22000: 2005)	10
5 Plánovanie	12
5.1 Zodpovednosť manažmentu organizácie (kapitola 5 normy ISO 22000: 2005)	12
5.2 Manažovanie zdrojov (kapitola 6 normy ISO 22000: 2005)	13
5.3 Pripravenosť na mimoriadne udalosti (čl. 5.7 normy ISO 22000: 2005)	14
5.4 Riadenie dokumentov a záznamov (čl. 4.2.2 a 4.2.3 normy ISO 22000: 2005)	14
5.5 PRP (čl. 7.2 normy ISO 22000: 2005)	14
5.6 Kroky predchádzajúce analýze rizík (články 7.3 a 7.7 normy ISO 22000: 2005)	15
5.7 Analýza rizík (článok 7.4 normy ISO 22000: 2005)	15
5.8 Validácia kontrolných opatrení alebo kombinácie kontrolných opatrení (čl. 8.2 normy ISO 22000: 2005)	17
5.9 Vytvorenie plánu HACCP (čl. 7.6 normy ISO 22000: 2005)	18
5.10 Určovanie pPRP (čl. 7.5 normy ISO 22000: 2005)	19
5.11 Plánovanie verifikácie (čl. 7.8 normy ISO 22000: 2005)	19
5.12 Sledovateľnosť (čl. 7.9 normy ISO 22000: 2005)	20
6 Implementácia	20
6.1 Všeobecne (čl. 7.6.4, 7.8 a 8.2 normy ISO 22000: 2005)	20
6.2 Monitorovanie (čl. 7.6.4 normy ISO 22000: 2005)	21
6.3 Náprava a nápravné opatrenia (čl. 7.10.1 a 7.10.2 normy ISO 22000: 2005)	21
6.4 Zaobchádzanie s potenciálne nebezpečnými výrobkami (čl. 7.10.3 a 7.10.4 normy ISO 22000: 2005)	21
6.5 Proces komunikácie (čl. 5.6 normy ISO 22000: 2005)	22
6.6 Dokumentácia (čl. 4.2 normy ISO 22000: 2005)	23

7	Verifikácia	27
7.1	Všeobecne (čl. 7.8 a 8.4 normy ISO 22000: 2005)	27
7.2	Verifikácia špecifikácií vstupných materiálov a špecifikácií zmluvných služieb (čl. 7.8 normy ISO 22000: 2005)	27
7.3	Verifikácia systému (čl. 8.4 normy ISO 22000: 2005)	28
8	Zlepšovanie	28
8.1	Preskúmanie vedením organizácie (čl. 5.8 normy ISO 22000: 2005)	28
8.2	Zlepšovanie a aktualizácia (čl. 8.5 normy ISO 22000: 2005)	29
9	Využívanie poradenstva a externe vypracovaného generického návodu (kapitola 1 a čl. 4.1 normy ISO 22000: 2005)	30
Príloha A (informatívna) – Vzťah medzi touto medzinárodnou normou (ISO 22004) a ďalšími súvisiacimi dokumentmi		31
Príloha B (informatívna) – Zlepšovanie učením sa		38
Príloha C (informatívna) – Angažovanie a motivovanie pomocou školení		39
Literatúra		40

Predhovor

ISO (Medzinárodná organizácia pre normalizáciu) je celosvetová federácia národných normalizačných organizácií (členov ISO). Na príprave medzinárodných noriem zvyčajne pracujú technické komisie ISO. Každý člen ISO, ktorý sa zaujíma o predmet, pre ktorý sa vytvorila technická komisia, má právo byť zastúpený v tejto komisii. Na práci sa zúčastňujú aj medzinárodné vládne alebo mimovládne organizácie, s ktorými ISO nadviazala pracovný styk. ISO úzko spolupracuje s Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou (IEC) vo všetkých záležitostiach normalizácie v elektrotechnike.

Postupy používané pri vypracovaní tohto dokumentu a tých, ktoré sú určené na jeho ďalšie udržiavanie, sú opísané v časti 1 Smernice ISO/IEC. Konkrétne na schválenie rôznych dokumentov ISO sa vyžaduje zaznamenanie rôznych kritérií. Tento dokument sa vypracoval podľa pravidiel vydávania dokumentov opísaných v časti 2 Smernice ISO/IEC (pozri www.iso.org/directives).

Pozornosť sa má venovať tomu, či niektoré prvky takéhoto dokumentu nie sú predmetom patentového práva. ISO nie je zodpovedná za zisťovanie akýchkoľvek patentových práv ani za zisťovanie všetkých patentových práv. Podrobnosti o patentových právach zistených počas tvorby tohto dokumentu sa uvedú v časti Úvod a/alebo v zozname ISO prijatých patentových vyhlásení. www.iso.org/patents

Akékoľvek obchodné meno uvedené v tomto dokumente je uvedené z informatívnych dôvodov pre uľahčenie používateľovi normy a neznamená schválenie.

Objasnenie významu špecifických termínov a výrazov ISO vzťahujúcich sa na hodnotenie zhody, ako aj informáciu o vernosti ISO k zásadám WTO o technických prekážkach obchodu (TBT) pozri v URL: Foreword – Supplementary information.

Za tento dokument zodpovedá subkomisia SC 17, Systémy pre manažérstvo bezpečnosti potravín technickej komisie ISO/TC 34 Potravinárske výrobky.

Prvým vydaním normy ISO 22004 sa ruší a nahrádza technická špecifikácia ISO/TS 22004: 2005, ktorá sa týmto revidovala.

Úvod

0.1 Všeobecne

Táto medzinárodná norma poskytuje usmernenie na používanie normy ISO 22000 v štyroch častiach: plánovanie, implementovanie, verifikácia (overovanie) a zlepšovanie (plánuj, rob, kontroluj, konaj¹). Články normy ISO 22000 sa spájajú, aby tvorili systém manažérstva bezpečnosti potravín (SMBP).

Vzťah k príslušným článkom normy ISO 22000 sa uvádza v nadpisoch a v prílohe A (pozri tabuľky A.1 a A.2)

0.2 Aspekt potravinárskeho reťazca

Vytvorením systému manažérstva bezpečnosti potravín sa získa nástroj na znižovanie rizika ohrozenia zdravia ľudí súvisiaceho s výrobkami organizácie; SMBP je užitočný aj pri zaistiť zhody s požiadavkami predpisov/kontrolných orgánov² a s požiadavkami zákazníka.

Norma ISO 22000 podporuje systematický prístup k tvorbe, dokumentovaniu, implementovaniu a udržiavaniu SMBP. Neoddeliteľnou súčasťou tohto prístupu je riadenie dodávateľského reťazca (hodnotenie a schvaľovanie dodávateľov) a zaistenie bezpečnosti výrobkov počas ich distribúcie.

0.3 Procesný prístup

Norma ISO 22000 uplatňuje „procesný prístup“ (t. j. riadenie systému prepojených procesov s definovanými vzájomnými interakciami).

Výhodou procesného prístupu je sústavné riadenie jednotlivých procesov systému.

Ak sa v SMBP uplatňuje procesný prístup, zdôrazňuje sa tým dôležitosť

- a) porozumenia požiadavkám normy ISO 22000 a ich plnenia;
- b) vnímania bezpečnosti potravín ako procesu;
- c) vnímania sledovateľnosti ako procesu;
- d) monitorovania výkonnosti a účinnosti procesov;
- e) trvalého zlepšovania procesov na základe objektívnych meraní.

Definovanie požiadaviek na proces môže ovplyvniť ktorákoľvek zo strán internou a externou komunikáciou alebo všetky tieto strany. Hodnotenie spokojnosti týchto entít si vyžaduje zber informácií a ich analýzu, aby sa určilo, či organizácia je, alebo nie je schopná plniť požiadavky.

0.4 Dokumenty súvisiace s normou ISO 22000

Dokumenty normy ISO 22000 tvorí viac samostatných medzinárodných noriem a technických špecifikácií, ktoré sú navzájom prepojené a dopĺňajú sa (pozri obrázok 1). Norma ISO 22000 je primárna medzinárodná norma, ktorá definuje požiadavky a na ktorú nadväzujú ostatné normy a technické špecifikácie.

Technická špecifikácia ISO/TS 22002 (všetky jej časti) [6] poskytuje usmernenie na splnenie požiadaviek na preventívne (prerekvizitné) programy (PRP). Má sa používať ako podpora požiadaviek na PRP špecifikovaných normou ISO 22000. Dokumenty PRP zo série technických špecifikácií ISO/TS 22002 sa zameriavajú na jednotlivé kategórie potravinového reťazca podľa kapitoly A.1 ISO/TS 22003: 2013 a na kategórie, ktoré s nimi potenciálne súvisia. [7]

Technická špecifikácia ISO/TS 22003 poskytuje usmernenie na akreditáciu certifikačných orgánov, t. j. skupiny, ktorá môže auditovať organizácie potravinárskeho reťazca podľa normy ISO 22000. Definuje aj základné požiadavky na firmy žiadajúce o certifikáciu podľa normy ISO 22000, pravidlá týkajúce sa auditov a certifikácie, poskytuje zákazníkom potrebné informácie a dôveryhodnosť certifikačného procesu týkajúceho sa dodávateľov.

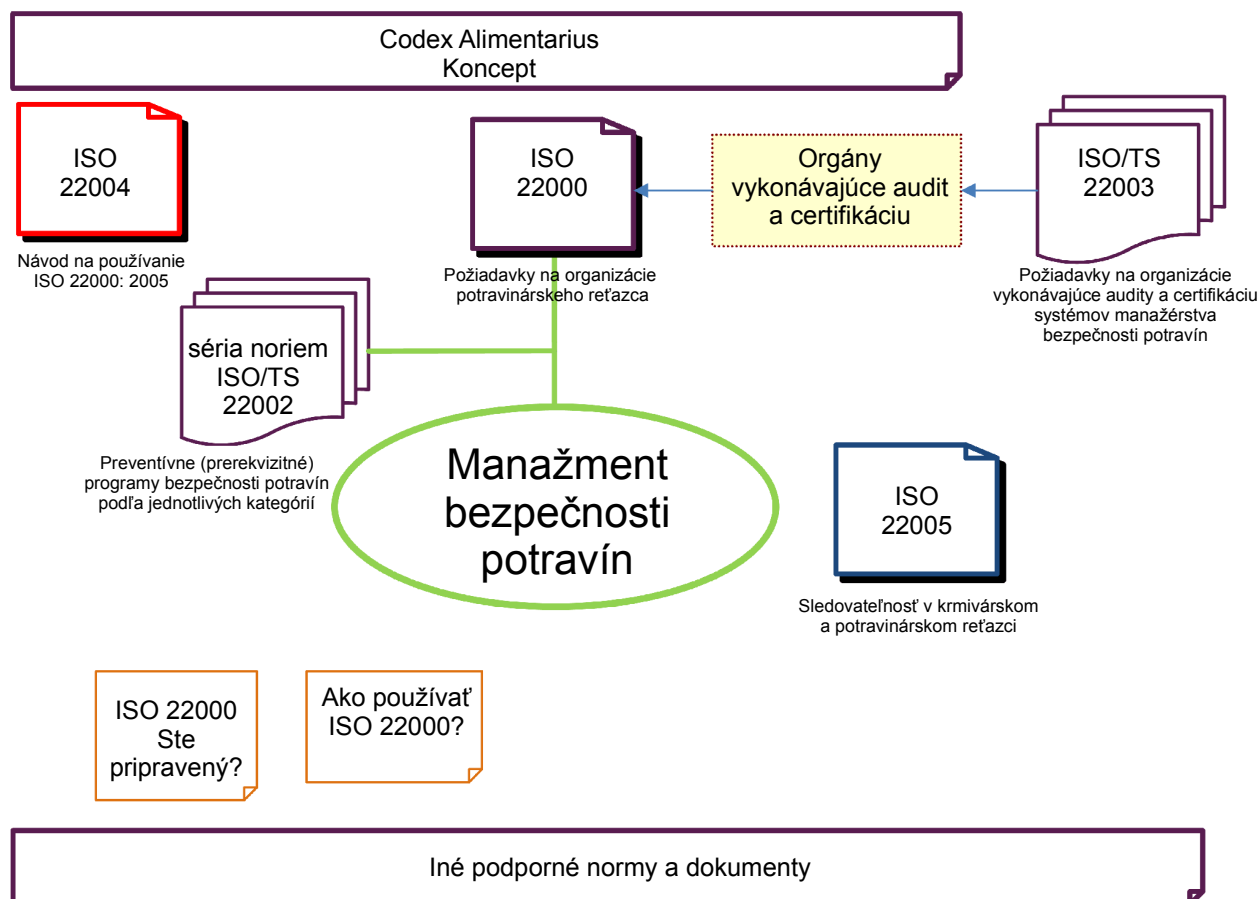
¹ NÁRODNÁ POZNÁMKA 1. – Anglicky: Plan, Do, Check, Act, skratka PDCA.

² NÁRODNÁ POZNÁMKA 2. – Požiadavka kontrolných orgánov je povinnosť ustanovená orgánmi, ktoré majú príslušné splnomocnenie vyplývajúce zo zákona.

Norma ISO 22005 poskytuje usmernenie na tvorbu a prevádzkovanie systému sledovateľnosti vrátane sledovateľnosti s cieľom bezpečnosti potravín. Časť z tohto usmernenia sa nachádza aj v tejto medzinárodnej norme (pozri čl. 5.12 a literatúru [8]).

Literatúra [10] o norme ISO 22000, označovaná aj ako „kontrola plnenia“, je príručka, ktorá bola prvýkrát publikovaná v roku 2006 a ktorá je konkrétne určená pre malé podniky, ktoré nepoznajú ISO a jej normy [10]. Týmto organizáciám poskytuje poradenstvo pre budúcu certifikáciu.

Literatúra [11] o tom, ako používať normu ISO 22000, je príručka, ktorá poskytuje generické (základné) usmernenie a má slúžiť organizáciám, najmä malým a stredným organizáciám pri vytváraní, dokumentovaní, implementovaní a udržiavaní SMBP podľa normy ISO 22000 [11].

Obrázok 1 – Prehľad dokumentov vzťahujúcich sa k norme ISO 22000

0.5 Vzťah k norme ISO 9001

Norma ISO 22000 bola vytvorená tak, aby fungovala harmonicky s normou ISO 9001 [1] a s normami, ktoré ju podporujú.

Norma ISO 9001 ustanovuje požiadavky na systém manažérstva kvality a organizácie ju môžu používať interne na certifikáciu alebo na zmluvné účely. Zameriava sa na efektívnosť systému manažérstva kvality, aby spĺňal požiadavky zákazníka.

Norma ISO 22000 ustanovuje základné prvky SMBP s podobným zámerom.

0.6 Kompatibilita s inými systémami manažerstva

SMBP je najefektívnejší, keď sa vypracúva, dokumentuje, implementuje a udržiava v rámci štruktúrovaného systému manažerstva a keď sa zakomponuje do celkových manažérskych činností organizácie.

Norma ISO 22000 umožňuje organizácii nastaviť a integrovať svoj vlastný SMBP s inými súvisiacimi systémami manažerstva ISO (napr. ISO 9001 [1], ISO 14001 [4], ISO 28000 [9]).

Organizácia môže upraviť časť manažerstva existujúceho systému ISO 22000 tak, aby si uľahčila zavedenie ďalšieho systému (ďalších systémov) manažerstva podľa normy ISO. Napríklad ďalej uvedené prvky systému môžu byť spoločné s ktorýmkoľvek iným systémom manažerstva ISO, ale v prípade potreby sa môžu riadiť inak. Ide o tieto prvky:

- politika;
- zodpovednosť manažmentu organizácie (záväzok, zdroje a ciele);
- odborná spôsobilosť³ (príprava);
- preskúvanie manažmentom organizácie;
- monitorovanie a meranie;
- riadenie dokumentov;
- audit systému;
- nápravné opatrenia;
- trvalé⁴ zlepšovanie;
- sledovateľnosť;
- komunikácia.

³ NÁRODNÁ POZNÁMKA 3. – V preklade tejto medzinárodnej normy sa anglický termín „competence“ prekladá „odborná spôsobilosť“.

⁴ NÁRODNÁ POZNÁMKA 4. – Trvalé zlepšovanie – opakovaná činnosť na zvyšovanie výkonnosti (prevzaté zo Smernice ISO/IEC, časť 1, Dodatok SL, príloha 2, čl. 3.22).

1 Predmet normy

Táto medzinárodná norma poskytuje generický návod na používanie normy ISO 22000.

Táto medzinárodná norma nevytvára, nemení ani nenahrádza nijakú z požiadaviek normy ISO 22000. Tak ako si jednotlivé organizácie môžu slobodne vybrať potrebné metódy a prístupy, aby splnili požiadavky normy ISO 22000, usmernenie poskytnuté touto medzinárodnou normou sa za nijakých okolností nemá považovať za požiadavku.

Táto medzinárodná norma sa vypracovala s cieľom, aby sa zlepšilo prijímanie a používanie systémov manažérstva bezpečnosti potravín (SMBP) založených na norme ISO 22000 a aby sa zlepšili vzájomné porozumenie, komunikácia a koordinácia medzi organizáciami potravinárskeho reťazca.

2 Normatívne odkazy

Ďalej citované dokumenty sú nevyhnutné na používanie tohto dokumentu. Pri datovaných odkazoch sa používa len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa používa najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane zmien).

ISO 22000: 2005 Food safety management systems – Requirements for any organization in the food chain.
[Systémy manažérstva bezpečnosti potravín. Požiadavky na organizácie potravinárskeho reťazca.]

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN